Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 132. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го ЛИПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 13. No. 132. VOL. XCII.

ФОНД КОЛЕҐІЇ СВ. ВАСИЛІЯ ПЕРЕСТУПИВ СУМУ 920,000 ДОЛ.

Стемфорд, Конн. — Залізний фонд Колеґії св. Василія Великого в Стемфорді переступив суму 920,000 дол., зібрану готівкою по день 30-го червня ц.р..

Декларації, які будуть заплачені в речenці від двох до чотирьох років, становлять суму 200,000 дол. Зросло число жертводавців, а також між ними й такі особи, які включили пожертву на ту ціль у їхні завіщання.

Владика Василь Лостен, Екзарх Стемфорду, висловив свою щиру вдячність всім жертводавцям і повідомив при тому, що заплянована сума 1,5 міл. дол. вже недалека до осягнення та заохотив усіх щедрих українців до дальшого змагання в цілі скорого здійснення наміченого пляну.

З-поміж місцевих збіркових комітетів перед веде комітет в Йонкерсі, Н. Й. з отцем шамбеляном Петром Федоруком, почесним головою, в проводі. Святослав Коцибала, голова цього комітету і Елеонора Чолій, секретарка, постійно працюють в тому ділі. Вони зорганізували найбільше число членів „Клюбу 500". парохія святого архангела Михаїла в Йонкерсі веде перед щодо висоти збірки серед парохій. Згідно з даними одержаними від Йосипа Лисогора, крайового керівника збірки місцевості такі як Клівленд, Парма, Чикаґо, Дітройт, західня Пенсильванія, Баффало, Рочестер ти Сиракюзи інтенсивно працюють в їхніх околицях, щоб придбати більше фондів та щоб постійно збільшувати число членів „Клюбу 500".

Зібрані гроші дбайливо зберігаються як ненарушимий фонд в українських банках-кредитівках в Ню Йорку, Чикаго, Клівленді та в Йонкерсі.

Пожертви на Залізний фонд можна складати у місцевих комітетах, або пересилати прямо на адресу: St. Basil College Seminary Endowment Fund, 161 Glenbrook Rd., Stamford, Conn. 06902.

ВИСТАВКА С. БЕРНАДИН

Вайлдвуд Крест, Н. Дж. — Відкриття виставки картин Стефанії Бернадин відбудеться тут в неділю, 21-го липня ц.р. о год. 8-ій вечора. Картини будуть виставлені у власній галереї мисткині у віллі „Тамара", при 104 Е.Астер вул.

ЗУАДК знову остерігає жертводавців

Філядельфія (О.Т.). — Недавно в українській пресі в ЗСА появилася осторога ЗУАДК, щоб організації та індивідуальні жертводавці не посилали пачок з одягом і грошей для потребуючих українців на адресу двох осіб в Парагваю. Як стало відомо ЗУАДК-ові, вони використовують жертвенність українських людей у ЗСА і Канаді для особистої користи.

Тому, що допомога дальше йде до тих людей, ЗУАДК вже вдруге остерігає громадян, що згідно з достовірними інформаціями, в Парагваю немає убогих українців. Там є потрібні тільки букварі для учнів першої та другої кляси, вчителі, платівки, або магнітофонні стрічки з українською музикою і піснями для вжитку українського радіомовлення, яке існує вже 20 років, а теж портрети Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки, Б. Хмельницького та інших визначних людей.

Ці речі слід слати на адресу тамошнього Товариства „Просвіта": Associacion Ucraniana Prosvita — Cultura, En La Rep. Der Paraguay, Sede Central, Calle Gral. Artigas, Encarnacion, Paraguay

Щоб не було надужить, індивідуальні петенти повинні долучити до письмового прохання про допомогу посвідку парафіяльного уряду, або якоїсь відомої української організації, чи установи.

ФЕСТИВАЛЬ В АЛЛЕНТАВНІ

Алентавн, Па. — Українська православна церква Св. Марії влаштовує фестиваль тут 19-го, 20-го і 21-го липня ц.р. На фестивалі кожного дня буде їдження, гри і забави для всіх, як також буде музика до танців щовечора. В неділю виступатимуть танцюристи парафії св. Марії.

В Торонто відбудеться концерт музики Д. Бортнянського

Торонто, Онтаріо. — З нагоди Тисячоліття Християнства в Україні, тут відбудеться величавий концерт духовної музики Д. Бортнянського у виконанні хору під диригентурою Володимира Колесника.

Концерт відбудеться в неділю, 28-го липня ц.р., в залі Рой Тамсон Голл, при 60 Сімко вул. Квитки на концерт можна замовити телефонічно (416) 593-4828 або в Люби Заразки на число телефону (416) 482-5642. Квитки також продаватимуться в крамницях „Арка вест", „Арка квін" і в „Тріо" Ціна квитків: 20.50, 18, 13,50 і 8.50 дол.

Концерт спонзорує Фундація Тисячоріччя Християнства в Україні.

Українка вчить мистецтво

Баффало, Н. Й. — Тут існує школа малярства, яка зорганізована і є під керівництвом двох жінок, одна з яких українка.

Школа „Молліолга", що міститься при 138 Локаст вул., колись була жіночим манастирем. Біля 14 років тому замкнено цей манастир, і відтоді в цім старім будинку відбуваються безплатно лекції малювання. Цю школу започаткували Молі Бетел і Ольга Ловні. М. Бетел є учителькою у цій школі; вона є малляркою з Вашінгтону. О. Ловні, українського роду, є також малляркою.

„Молліолга", назва школи, взята від двох перших імен організаторок школи. В школі тепер вчать все, від фотографії до рисування; також учнями є люди різного віку, від дітей до дорослих і старших.

„Школа створює атмосферу мистецтва для тих людей, що не мали змоги перед тим чогось навчитись з мистецтва", — так пояснила школу М. Бетел. Школу підтримують різні фундації.

ЗАБАВА В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — В суботу, 20-го липня ц.р., о год. 9-ій вечора в мотелі „Ксеня" відбудеться забава з танцями. Запляновано мистецьку програму з участю жіночого ансамблю „Гантерські сороки" під керівництвом М. Гарабач, розіграш на картину мистця Я. Вижницького „Сумерек у Карпатах", буфет, напитки тощо. Конферансьє вечора — актриса Ірина Залеська з Австралії. Дохід призначений на цілі центру Української Культури.

АМЕРИКАНСЬКІ КОНҐРЕСМЕНИ ВИМАГАЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ О. МЕШКО

Нюарк, Н. Дж. Американські конґресмени знову звертають свою увагу на порушення людських прав і переслідування правозахисників в СССР.

Понад 100 законодавців підписали лист до Міхаїла Ґорбачова, в якому висловлюють своє стурбовання долею 80-літньої Оксани Мешко, яка перебуває на засланні в Азії біля китайського кордону.

Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ), крайова організація в обороні людських і національних прав в Україні з централею в Ню Джерзі, допомагає конґресменам-ініціяторам листа Кристофорові Смитові і Бернардові Дваєрові з Ню Джерзі у їхній акції оборони О. Мешко. АОЛПУ повідомила листовно всіх членів Конґресу ЗСА про трагічну ситуацію О. Мешко. Члени АОЛПУ особисто відвідали майже всі бюра конґресменів з просьбою прилучитися до листа-апелю до Ґорбачова. В додатку телефонічними і листовними зв'язками АОЛПУ виконує функцію рушія в українсько-американській громаді, спонукуючи громаду включитися в цю широко закроєну акцію. Численні відділи і активісти АОЛПУ, а особливо відділи в Берклі, Каліф., Олбані, Н. Й., Рочестері, Н. Й., і Чикаґо, Ілл., брали участь в цій кампанії.

СФУЖО і ОЖОЧСУ теж зробили заходи в обороні Мешко. СФУЖО вислало дві серії листів і книжечки про О. Мешко до всіх конґресменів і сенаторів, а ОЖОЧСУ вислало петиції до президента Роналда Реґена.

У листі до Ґорбачова члени американського конґресу описують терпіння 80-літньої української жінки, запроторенoї в далеку Азію у жорстоких обставинах клімату, без медичної опіки без ліків, яка у своєму кволому стані є засуджена на певну смерть. Конґресмени закликають Ґорбачова звільнити О. Мешко з цього суворого заслання, покликаючись на параграф 100 колексу поправчої праці, яка каже, що в'язні, які хворі на хронічні недуги, можуть бути звільнені від лишнього терміну ув'язнення. Вони також просять Ґорбачова дозволити О. Мешко повернутися до Києва і там дожити віку з її сином Олександром Сергієнком і його родиною.

Інформативна летючка з текстом спільного листа з коротким нарисом ситуації О. Мешко і з закликом до всіх делегаток прилучитися до її оборони була виготовлена АОЛПУ для вжитку на Світовій жіночій конференції в Найробі, Кенія. Ці матеріяли завезла туди мгр Дора Рак, яка бере участь в цій світовій конференції.

Постать Оксани Мешко непересічна. Вона довгі роки бореться з московською владою, яка хоче її зломити і яка залишила глибокі рани на її життєвому шляху. Її переслідування почалося ще за сталінських часів. Вона була ув'язнена в 1947-55 роках за „політичну активність шкідливу для Совєтського Союзу". Відсидівши ув'язнення, її признали статус „реґабілітованої". Але О. Мешко залишилася активною, а від 1972 року, року ув'язнення її сина О. Сергієнка, включилася в оборону переслідуваних українських і інших правозахисників.

Совєтський уряд посилив репресії проти О. Мешко спеціяльно після сформування Української Гельсінкської Групи в листопаді 1976 року, якої Мешко була од-

До Нюарку загостить Патріярх Мирослав

Нюарк, Н. Дж. — В неділю, 21-го липня ц.р., загостить сюди Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський, голова Української Католицької Церкви.

Він правитиме Архиєрейську Службу Божу в церкві св. Івана Хрестителя о год. 11-ій вранці.

Богослужіння співслужитимуть отці: о. Михайло Кучм'як, парох церкви св. Івана Хрестителя, о. Йосиф Федорак, декан північного Ню Джерзі, о. Михайло Вівчар, о. Методій Кушко, і о. Браєн Колодейчук. По Службі Божій буде прийняття в залі під церквою, на якому вірні матимуть змогу запізнатися ближче з Владикою Любачівським.

Сен. Гамфрі є проти поширення торгівлі з СССР

Вашінгтон. — Сенатор Гордон Гамфрі, республіканець з Ню Гемшир, назвав заходи Уряду ЗСА щодо відновлення і поширення торгівлі з СССР лицемірством і обманливим маневром в обличчі порушень людських прав та міжнародних законів Москвою в цілому світі, зокрема в Афганістані".

Виступаючи на нарадах Гельсінкської комісії сен. Гамфрі сказав, що Совєтський Союз не заслужив собі на нові переговори в справах торгівлі з Америкою. Він додав, що продовження торгівлі із Совєтським Союзом „вийде на користь лише їм, а не нам".

„Як членів Гельсінкської комісії, нам доручено слідкувати за діями інших країн у питанні людських прав, які узгіднено в 1975 році. Рік за роком західні держави, в тому й ЗСА спокійно приглядаються як СССР постійно порушує права людини. Останнім прикладом брутальної політики Совєтського Союзу є Афганістан".

„Тепер ЗСА є під керівництвом президента Реґена який проявив деяку ініціятиву в поширенні торгівлі із Совєтським Союзом. Це є лицемірством і до цього ми не можемо допустити".

Як відомо, в лютому ц.р. державний секретар Джордж Шулц сказав, що Америка готова допомогти антикомуністичним повстанцям в різних країнах світу. Шулц сказав: „Америка має також моральну відповідальність. Ми навчились бути провідником всіх вільних країн".

Сен. Гамфрі висловив здивування, що у світлі заяви Дж. Шулца тепер говориться про поширення торгівлі з СССР.

Сен. Гамфрі також гостро скритикував недавню подорож секретаря торгівлі Малколма Болдриджа до Совєтського Союзу в справі відновлення переговорів в справах торгівлі. Сен. Гамфрі закликає Уряд діяти згідно із заявами Президента і його дорадників.

ФЕСТИВАЛЬ В БЛУМІНҐДЕЙЛІ

Блумінґдейл, Ілл. — Великий фестиваль парафії св. Андрея відбудеться тут від 17-го до 21-го липня ц.р., на площі парафії при 300 Е. Армі Трейл вул. Програма включатиме гри і забави для дітей, молоді і старших, як також і мистецьку програму і музику до танців. Буде харч з напитками, а вечором будуть вистрілювати фаєрверки. Фестиваль триватиме від 6-ої до 11-ої вечора в середу, четвер і п'ятницю, а в суботу і неділю години фестивалю від 12-ої до 11-ої вечора.

В РУМУНІЇ ТАКОЖ ВИБУХАЮТЬ АВТОМОБІЛЬНІ БОМБИ

Букарешт, Румунія. — Співробітник щоденника „Ню Йорк Сиьі Трібюн" Патрик Бойл інформує в числі газети з 11-го липня ц.р., що комуністичні румунські власті затривожені небуденним явищем — вибухами автомобілі, наладованих вибуховим матеріялом, на вулицях столиці Румунії. Ця метода бомбового терору досі була відома тільки на Близькому Сході і її залюбки вживають терористи з групи Джігад чи інших терористичних організацій, пов'язаних з іранським „святцем" аятоллою Хомейні.

Президент Румунії Ніколае Чаушеску і міністерство внутрішніх справ наказали зміцнити контролю столиці скріпленими відділами поліції і війська ще в травні цього року, але вістки про бомбові випадки в Румунії продісталися на Захід щойно в другій половині червня. Згідно з інформаціями одержаними від колишнього румунського амбасадора в ЗСА і румунських дисидентів на Заході, вибухи були супроводжувані погрозами. Дисиденти не виключають, що в Румунії існують численні табори вишколу арабських терористів і, що, вони, ведучи між собою міжфракційну війну, можуть бути спричинниками бомбових замахів.

Румунія досі намагалася робити враження, що вона не шукає конфронтації із Заходом і з цієї постави дуже користала економічно. В З'єднаних Стейтах Америки, наприклад, вона ще й досі користається статусом упривілейованої держави в торговельних справах. Вона єдина із сателітних держав Східньої Европи втримує дипломатичні зв'язки з Ізраїлем, а також з Китайською Народною Республікою та різними арабськими державами. Одна з румунських організацій заявила устами свого речника, що вибух бомб в Букарешті є ділом антикомуністичних організацій, противників теперішнього режиму.

Вибухи, очевидно, заскочили поліцію і уряд Чаушеску. Тепер вони стали перевіряти транспорти до міста і, користаючись совєтською практикою переводять інфільтрацію населення і студентів агентами державної служби безпеки, щоб довідатись про можливу підпільну діяльність. Вибухи трапилися у недалекій віддалі від офіційних будинків партії і уряду і ця обставина особливо турбує поліцію.

Уряд Чаушеску мовчав так довго, як можна було мовчати. Коли інформації про вибухи почали продіставатись за кордон, тоді треба було видумати якусь пропагандивну історійку. Закордонні амбасади вдавали, що їм нічого не відомо про цю справу, а уряд зіпхав вину на бунтівничих арабських революціонерів, які, мовляв, не вміли обходитись з вибуховим матеріялом. „В комуністичних країнах немає випадків, не вибухають бомби, не гинуть люди, все це прикрито суцільною мовчанкою", — говорить в кінці своєї інформації кореспондент згаданої газети П. Бойл.

В СВІТІ

ВІЦЕПРЕМ'ЄР КИТАЙСЬКОГО уряду Яго Ялін прибув з малою делегацією китайських спеціялістів до Совєтського Союзу, щоб там закінчити переговори із совєтськими лідерами про збільшення торгівлі між Китайською Народною Республікою і Совєтським Союзом. Він, зустрічаючись коротко з кореспондентами на летовищі в Москві, висловив надію, що пожвавлена торгівля між КНР і СССР причиниться до нормалізації у відносинах між обидвома країнами.

НІМЕЦЬКІ ТЕРОРИСТИ з так званої фракції Черoної армії сконцентрували тепер увагу на американські військові інсталяції і бази НАТО в Европі. Міністерство внутрішніх справ Західньої Німеччини і головний прокуратор наказали поліції перевести розшуки за відомими терористами із згаданої фракції і не допустити до віднови активности тієї терористичної групи. Міністер Фрідріх Ціммерман заявив кореспондентам, що Німеччина не може толерувати активности терористичних груп хоч би тому, що на її території сконцентровано багато модерної зброї НАТО.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Джордж Шулц заявив кореспондентам в Куаля Люмпур, Маляйзія, що ЗСА допомагатимуть антикомуністичним повстанцям в Камбоджі матеріяльно, але не вестимуть дипломатичних заходів для виведення з Камбоджі в'єтнамського війська. Цей дипломатичний тиск радше повинні стосувати азійські країни на міжнародних форумах, покликаючись на Хартію ОН, яка виразно говорить, що кожний нарід має право змагатися за демократичну систему в своїй країні.

ТУРЕЦЬКИЙ ТЕРОРИСТ Мегмет Алі Аджа, який в 1981 році тяжко поранив вистрілом з пістолі Папу Івана Павла II, зударився в судовій залі з іншим турком, Мусою Сердаром Селебі, який, згідно з ранішою розповіддю Аджі, був його безпосереднім зверхником і забезпечував Аджу грішми і помешканням в Італії. Селебі категорично заперечив, що він був замішаний у змову вбити Папу Римського і зустрічався з Аджою тільки раз припадково в Міляні. Тоді Аджа представився йому як студент Марат. Селебі, каже Аджа, безпосередньо підлягав турецькому підприємцеві Бекірові Селенкові, також правдоподібно замішаному у заговір й іншу терористичну діяльність та нелегальну торгівлю зброєю на велику скалю.

ПОЛІТИЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ і акредитовані в Совєтському Союзі кореспонденти інформують про чистку серед вищого партійного активу, що його переводять люди теперішнього генерального секретаря Міхаїла Ґорбачова. У середу, 10-го липня ц.р., Центральний Комітет звільнив декількох обласних і районових партійних секретарів, між ними 63-річного Асамбая Аскарова і назначив на його місце члена ЦК компартії Казахстану Ризбика Мирзашева. М. Ґорбачов дав до зрозуміння старшим і лінивим секретарям та іншим патрійним функціонерам, що вони можуть відійти з праці добровільно, або будуть звільнені, щоб дати місце молодшим членам компартії проявити свої здібності.

НУРЦІ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ відкрили на дні моря в поблизу берегів Валії корабель, який затонув 1859 року, пливучи з Австралії до Лондному. У випадку загинуло тоді 434 особи, переважно шукачі золота на австралійському континенті. Загально думають, що на покладі корабля знаходилось золото на суму 6,8 мільйона долярів. Дослідники думають, що золота на кораблі було значно більше, але деякі моряки і пасажири частину золота пробували врятувати і розкинули його по великому просторі моря. Дещо з цього золота нурці вже видобули, прочистивши тонни піску і намулу із затопленого корабля. Роботи над видобутком золота продовжуються.

ЗСА ПОСПІШНО ВИСЛАЛИ ДО ПАКІСТАНУ ПРОТИЛЕТУНСЬКІ РАКЕТИ

Вашінгтон. — Адміністрація президента Роналда Реґена, взявши до уваги повідомлення Пентагону і американської розвідки про розвиток подій в Пакістані і збільшені перелети пакістанської території совєтськими і афганістанськими літаками, наказала продати Пакістанові більшу кількість так званих портативних, тобто мініятюрних, але дуже прецизних щодо прицілу протилетунських ракет типу „Стінгерс", що їх можна вистрілювати з плеча вояка в напрямі літака, а вже тоді стрільно само шукає цілі при допомозі спеціяльного механізму і магнету.

Головним мотивом такого рішення Уряду ЗСА про висилку ракет є допомогти Пакістанові, заприязненій із ЗСА країні, оборонитись від настирливих налетів совєтських джетових й розвідчих літаків, які, не зважаючи на кількаразову перестoрогу уряду, вглиблюються у територію країни, шукаючи нібито за базами антикомуністичних афганських повстанців.

Рішення Уряду про висилку ракет викликало деяке застереження в Палаті Репрезентантів. Багато конґресменів висловили побоювання, що такого типу ракети можуть попасти в руки різних антиамериканських терористичних груп і вони були б ідеальною зброєю проти американських військових і пасажирських літаків. Як відомо, плян продажі таких ракет для Йорданії був свого часу відхилений Конґресом з них самих мотивів, що ракети попадуть в руки терористів. Однак минулого року Р. Реґен дав дозвіл на продаж ракет „Стрінгер" для Савдійської Арабії, як збільшилися погрози терористів і аятолли Хомейні, що вони збомблять савдоарабські оливні рафінерії. Наголошуючи обставину загрози, Президент оминув конґресової критики й евентуальної заборони продажі.

Індійський уряд прем'єр-міністра Раджіва Ганді кількоразово висловлював свої застереження щодо продажі модерної зброї, а зокрема ракет і нуклеарних реакторів для Пакістану заявляючи, що ця сусідня до Індії країна змагає до продукції своєї власної нуклеарної зброї, яка становила б загрозу для безпеки Індії.

Крім згаданих ракет ЗСА доставили для Пакістану в 1984-85 році 40 джетових літаків типу Ф-16 та багато іншої зброї, яку, згідно із совєтським пропагандивним твердженням, пакістанці передають афганським повстанцям, тобто виконують посередницьку функцію між Вашінгтоном і антикомуністичними повстанцями. В загальному Пакістан отримує від ЗСА 626 мільйонів допомоги річно, з того приблизно половина припадає на зброю.

В АМЕРИЦІ

В ОСТАННІХ ДНЯХ кавуни менше і менше продаються з уваги на хвороби, які вони спричинили у Каліфорнії. Філядельфійські і нюйоркські власники крамниць твердять, що тратять дуже багато грошей і вже почали виставляти написи, що кавуни не є шкідливі.

ДИРЕКТОР ФБІ ВІЛЛІЯМ Вебстер, виступаючи на конгресі Асоціяції американських правників, повідомив, що за останні роки кількість терористичних актів, вчинених на території ЗСА, постійно зменшується, в той час, як маштаби тероризму в світі збільшуються. В 1977 році в ЗСА було зареєстровано 100 актів тероризму, в 1982 — 51, в 1983 — 31, в 1984 — 13. За першу половину 1985 року терористам вдалося здійснити лише два успішні напади. „Я вважаю, — сказав В. Вебстер, — що різке зменшення терористичних актів на території ЗСА зв'язано з тим, що ФБІ постійно удосконалює свою працю. Торік нам вдалося попередити дев'ять терористичних актів, а за перші шість місяців цього року — 17".

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Джордж Шулц прибув до Маляйзії, щоб взяти участь у дводенній конференції Асоціяції країн Південно-Східньої Азії — АШЕАН, куди входять Бруней, Індонезія, Таїлянд, Сінгапур, Филіпіни та Маляйзія. Вважають, що представники цих країн звернуться до ЗСА з проханням відігравати більш активну ролю в досягненні миру в окупованій В'єтнамом Камбоджі.

НА АМЕРИКАНСЬКО-КИТАЙСЬКИХ переговорах про спільне викристання атомової енергії за останні дні досягнуто справжнього прогресу. Вважають, що за два тижні, коли до ЗСА з офіційною візитою прибуде президент Китаю, буде підписаний відповідний договір. Американські компанії дістануть дозвіл на будівництво в Китаю атомних електростанцій, а Китайська Народна Республіка, яка має нуклеарну зброю, зобов'яжеться не розповсюджувати її.

УРЯД ЗСА ВИСЛОВИВ турботу з приводу укладеного минулого тижня військового договору між Лівією і Суданом. Білий Дім і Державний департамент виступили з заявою, в якій сказано, що військовий договір Судану з Лівією „може відбитися на відносинах ЗСА і Судану". Відомо, що З'єднані Стейти дають тепер величезну допомогу Суданові — як економічну, так і військову. Серед африканських держав лише Єгипет дістає від ЗСА більшу допомогу, ніж Судан.

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" повідомила, що на початку 1986 року два американські летуни, Ричард Рутан і Джін Іґер, зроблять чергову спробу встановити новий світовий рекорд. Вони збираються облетіти навколо земної кулі на збудованому ними літаку „Вояжер", зробивши без приземлення 25,000 миль. За підрахунками летунів, ця подорож займе 12 діб.

КОМПАНІЯ КОКА—КОЛЯ рішила знову почати виробляти первісний напиток кока-колі. Томас Грей, голова компанії, виявив 10-го липня, що напитки кока-колі будуть мати дві закраски — нову, яку недавно почали продукувати, і первісну, що її виробляють вже 99 років в Америці. Компанія зробила таке рішення тому, що багато осіб висловили застереження до нового напитку.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ І і Китайська Народна Республіка відмовились передавати на телевізії концерт п. з. „Жива допомога", дохід з якого має бути повністю призначений для голодуючого населення в Африці. В концерті братимуть участь: Пол МекКартні, Мік Джеґер, Баб Дайлон і Дейвид Бові. Вони виступатимуть з концертами в Лондоні, Сиднею і Філядельфії. Речники московської телевізії заявили, що вони передадуть тільки уривки з концерту і поінформують своїх глядачів про ціль концерту під час передавання новинок. Китайські чинники взагалі не дали жадного вияснення, крім відмовної відповіді.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Тиждень Поневолених Націй

Двадцять шість років відзначують на терені З'єднаних Стейтів Америки третій тиждень липня, як Тиждень Поневолених Націй.

Проголошений вперше 34-им президентом ЗСА Двайтом Д. Айзенгавером, цей тиждень став прецеденсом, якого притримуються послідовно всі його наслідники на тому найвищому пості в американській державі.

Тиждень Поневолених Націй розпалює кожного року нову іскру надії, для тих народів, які тепер мають тільки у західньому світі можливість принаймні раз в році пригадати цей факт, що їхні батьківщини і далі уярмлює комуно-московське іго і що вони постійно вичікують на підтримку і зрозуміння своїх стремлінь до самостійности від волелюбних, побудованих на засадах демократії, держав західнього світу.

Тому саме таку моральну підтримку дали їм ЗСА своїм законом ч. 86-90, яку в 1959 році одноголосно схвалив Конґрес і яка зобов'язала тодішнього Президента до проголошення першого Тижня Поневолених Націй, в якому виразно говориться про підтримку Уряду ЗСА для „справедливих аспірацій народів, опанованих совєтським режимом країн на волю і національну незалежність".

Кожного року від того часу поновлює таку проклямацію кожночасний президент ЗСА і хоча не одне з рішень з-перед 26-ти років часом і в різних політичних настроях змінялося, як довго резолюція 86-90 існує — вона зобов'язує.

Особливо зрозумів це теперішній президент Роналд Реґен і підкреслив своєю особистою участю у відзначуваннях Тижня Поневолених Народів в 1983 році у першій каденції свого урядування на пості Президента. Його протисовєтська настанова загальновідома і тому він краще може від інших ставиться до стремлінь тих народів, яких доля від Другої світової війни зробила невільниками комуністичного режиму.

Ті симпатії, які здобули ці народи у президента Р. Реґена стали, либонь, найбільшою сіллю в оці Кремля і саме в останньому часі вони стараються усіми можливими засобами скерувати опінію західнього світу проти представників поневолених народів, що живуть поза кордонами своїх батьківщин.

Тому, коли стоїмо напередодні цього щорічного проголошення знаменного для нас тижня, слід нам усім докласти зусиль, щоб спільно та об'єднано пригадати західньому світові про наші стремління, а при тому відкинути категорично намагання ворожої пропаґанди знеславити ім'я української спільноти, як теж інших членів поневолених московським режимом народів в очах публічної опінії.

Бо усі ми маємо одного спільного ворога — комуно-московський режим і завжди, чи це в Другій світовій війні, чи тепер наші намагання були і будуть спрямовані в першу чергу проти того найбільшого і відвічного ворога — нашого і цілого людства.

Іван Боднарук

З НАГОДИ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

За законом американського Конгресу, схваленим за президена Двайта Айзенгавера, населення ЗСА щороку в третій тиждень липня відзначує Тиждень Поневолених Націй. В днях від 14-го до 21-го липня відзначують американці Тиждень Поневолених Націй, що його проголошено вперше в 1959 році. З того часу всі президенти після Айзенгавера відновлювали те проголошення та закликали весь нарід не забувати про нього. В цьому проголошенні відбивається вся суть демократії і принципи могутньої держави, яка сама колись була колонією Великобританії і поневоленою країною. Тому щороку всі американці відзначують Тиждень Поневолених Націй, а з ними теж українці та інші етнічні групи. Тиждень поневолених націй став для українців тижнем надії, сподівань і мобілізації сил для дальших змагань народу.

Українське громадянство повинно докласти всіх зусиль, щоб цьогорічне відзначення Тижня Поневолених Націй відбулося якнайкраще. Адже туга за волею і справедливістю є нашою провідною ідеєю не тільки на рідних землях, але й на скитальщині. Під час Тижня Поневолених Націй маємо нагоду пригадати американцям, що мільйони людей ще не „діждалися свого Вашінґтона з новим і праведним законом", за яким так тужив колись наш Шевченко. Багато ще народів не можуть користати з чотирьох свобід, а серед них і наш український народ. Поневолені народи навіть не можуть втішатися релігійною свободою, бо безбожний ворог понищив їм церкви й навіть не дозволяє їм молитися. Тиждень поневолених Націй повинен нам пригадувати важке положення Української Церкви й українського народу поза Залізною занавісою. Україна має свій світ ідей і в нашу добу протиставить його московському світові. З жалем мусимо ствердити, що коли наші земляки в Україні ведуть затяжну боротьбу, вбогий ідейно й етично західній світ розраховує на технічну і матеріяльну силу. Ми все ж таки мусимо сказати, що націоналізм став знаменем нашої епохи, як найбільш справедлива й поступова ідея, хоч Москва та інші „сильні світу цього" не визнають інколи націй і націоналізму, уважаючи їх за „пережиток".

Щорічне відзначування Тижня Поневолених Націй, згідно із схваленою Конґресом ЗСА резолюцією з 1959 року, яке відбувається у третьому тижні липня, стало вже в багатьох осередках нашого поселення в Америці традицією. Це відзначування, а зокремо імпрези, маніфестації, походи вулицями міст та виступи провідних американських і українських діячів, має завжди відгомін у широкому світі та є пригадкою для світу про злочини Москви.

Сьогодні ми наглядно бачимо, що московські комуністи не залишають у спокої навіть українців у вільному світі, висилаючи своїх сюди аґентів і лжепророків, які намагаються сіяти між українцями зневіру, роздор, брехню. Наші брати й сестри в поневоленій Україні не можуть стати в обороні своєї Церкви й народу, бо не мають свободи слова. Ми, що живемо на вільній землі Вашінґтона, маємо право й обов'язок боронити нашу правду перед атаками ворогів свободи, Церкви й українського народу. Адже одною з конечних умов розвитку культури є свобода від страху, бо вона завмерла на українських землях під терором комуністичної диктатури.

В час тижня Поневолених Націй мусимо теж пам'ятати, що в західньому світі живуть, крім наших земляків, ще численні інші народи, що рятували своє життя перед червоною Москвою. Вони є нашими союзниками в боротьбі проти царства червоного Сатани. Не забуваймо, що Тиждень Поневолених Націй це політична маніфестація, зорганізована на користь народів, поневолених Москвою. Ось текст першої проклямації президента Айзенгавера з приводу встановлення Тижня Поневолених Націй:

„Тому, що багато націй в світі були поневолені імперіялістичною й аґресивною політикою совєтського комунізму; і

Тому, що народи опанованих совєтами країн позбавлені їхньої національної незалежности і особистих вольностей; і

Тому, що громадяни З'єднаних Стейтів зв'язані родинними вузлами і принципами, що люблять волю і справедливість на кожному континенті; і

Тому, що це є відповідно і властиво заманіфестувати народам поневолених націй підтримку уряду і народу З'єднаних Стейтів Америки для їхніх справедливих аспірацій на волю і національну незалежність; і

Тому, що Конгрес спільною резолюцією, прийнятою 17-го липня 1959, уповажнив і просив Президента З'єдинених Стейтів Америки видати проклямацію з проголошенням третього тижня 1959 року „Тижнем Поневолених Націй" та видавати подібну проклямацію кожного року аж до часу, коли воля і незалежність будуть досягнені всіми поневоленими націями світу:

Отже тому я, Двайт Д. Айзенгавер, Президент З'єднаних Стейтів Америки, призначаю оцим тиждень, що починається 11-го липня 1959, як Тиждень Поневолених Націй.

Я запрошую нарід З'єднаних Стейтів Америки відзначати такий тиждень відповідними церемоніями і активностями та закликаю його до студій боротьби поневолених совєтами націй і до поновного зобов'язання піддержати справедливі аспірації тих поневолених націй.

В доказ того я оцим кладу свій підпис та кажу прибити печатку З'єднаних Стейтів Америки.

Дано в місті Вашінґтоні цього 17-го дня липня в році Божому 1959 та в році Незалежности З'єднаних Стейтів Америки 183-му. Підписано: Д.Д. Айзенгавер".

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про пань і панів

Здавалося б, що справа рівноправности жінок уже така неактуальна, як минулорічний сніг. Остання декада виборола цю рівноправність в ЗСА майже на кожному відтинку і справді немає чого нам, жінкам, хвилюватися, бо завжди, як лиш захочемо, можемо обстоювати свої права судовою дорогою на підставі закону про дискримінацію.

А все ж показується, що в нашій вужчій, українській спільноті таки ще це питання не є таким простим та самозрозумілим. Дарма, що був у нас з давендавна матріярхат, що в багатьох випадках ми були далеко попереду в змаганнях до рівноправности від наших посестер в західньому світі, — тепер таки ще треба нам наших мужчин не один раз виховувати в тому напрямі.

Відомим і неоспореним є факт, що наші жінки тепер дуже активні в громадському житті і ведуть в ньому перед під кожним оглядом. Але, не зважаючи на це трапляється, що того не лише не оцінюють але стараються недоглянути наші „батьки народу". Ось завважуємо це хоча б у пропорційному відношенні жінок і мужчин, яким припадає місце при почесних столах різних зборів і бенкетів, як також у тих словах признання, які находяться у великій кількості для різних наших громадських діячів (навіть за дуже малий вклад праці) але якими чомусь дуже скупо наділяють жінок.

Недавно довелося нам брати участь в одному всегромадському бенкеті. При почесному столі найшлося місце лише для однієї жінки і здається тому лише, що бояться її пера, але на залі принаймні половина учасників — це були відомі в нашій спільноті громадянки.

Тому доволі було весело слухати головного промовця, що звертався до присутніх словами „Прошу панів" забуваючи, що більшість його слухачів це саме „пані". Чи уявляєте, який шум на залі було б викликало коли б якась прелеґентка говорила лише до жінок, маючи мішану публіку?

Часто також бачимо, що в громадських організаціях, де є членство жіночої і чоловічої статі — для жінок резервують місця секретарок чи фінансових референток, задержуючи для чоловіків привілей головування і т. зв. „провід". Це, правдоподібно, тому, що куди легше виконувати почесну функцію, як пост, на якому треба працювати...

Можливо, що тут справа натрапляє і на труднощі з уваги на мовні нюанси та факт, що мусимо тепер дуже часто творити нові слова, яких раніше в нашій мові не було потрібно.

В англійській мові з впровадженням рівноправности почали часто уживати вислову „особа", на місці давнього „мужчина". У висліді не найдете вже напису „тут працюють чоловіки", а лише новий, „тут працюють люди". У зв'язку з тим почали уживати також у товариствах назви не „чермен" (предсідник), а „черпесон" чого в українській мові вже ніяк не можна віддати. На щастя, читаємо, що останній з'їзд впливової, американської жіночої організації Жіночих клюбів рішив вернутися до старої назви, що її вживає справлене нове видання славетних „Правил Робертса", добавляючи туди: „пані предсідник" або „пан предсідник".

Це тільки вказує, що американська спільнота, кладучи наголос на різницю в титулуванні жіночої і чоловічої статі, шанує жінку.

Отож і для нас цим розв'язано проблему браку відповідного слова на цей пост. Тому залишається лиш одне бажання, щоб вкінці прийшло до більшого зрозуміння, що наші жінки є рівними партнерами у кожній громадській праці і вив'язуються із своїх завдань на будь-якому громадському пості не гірше від чоловіків, а з цим хай врешті призабудеться їхня роля, як виключно лиш — леґендарних „весталок домашнього вогнища".

О—КА

Роман С. Голіят

ПРИГАДАЙМО МИНУЛЕ

Д-р Володимир Маруняк, „Українська еміґрація в Німеччині і Австрії після Другої світової війни", Том І. роки 1945—1951, Академічне видавництво д-ра Петра Белая, Мюнхен 1985, 431 ст.

Д-р Володимир Маруняк, відомий журналіст, який редаґував „Український Вісник" в Берліні, відтак „Українське Слово" в Парижі, та останньо, як член української редакції „Свобода" в Мюнхені, пересилав вістки в Україну, обдарував українського читача вичерпною і документальною книгою, про українську еміґрацію після Другої світової війни в Німеччині й Австрії.

Працюючи у Відділі Інформації Центрального Представництва Української Еміґрації в Европейському Представництві Допомоги Українців Канади й ЗУАДКомітету, д-р Маруняк роками збирав джерельний матеріял до згаданої монографії, яка заслуговує на признання українського читача. Ця книжка, на гарному крейдовому папері, ілюстрована чисельними знімками, є вичерпною історією української повоєнної еміґрації.

У 27-ми розділах, тематично й хронологічно охопив автор головні етапи життя і діяльности української еміґрації у всіх галузях, включно до бібліографічної ілюстрації її видавничої діяльности, з іменним покажчиком, що так часто бракує у наших виданнях.

Автор коротко згадує про українську еміґрацію й її організаційно - культурну працю в Німеччині й Австрії до Другої світової війни, а відтак переходить до українського великого ісходу. В серпні 1943 року Харків вдруге опинився у большевицьких руках. Хитався фронт, міста й села переходили з рук до рук. В лютому, при 20-ступневих морозах котилися перші валки саней втікачів до Дніпра. По десять, п'ятдесят, а то і сотні саней і возів прорізували сніги Лівобережжя і наближалися до переходів через Славуту. 26-го липня 1944 року совєтські армії зайняли Львів. Друга хвиля відступу перемішалась з втечею цивільного населення. Багато трагічного криють у собі ті, слабо заторкнуті нашою публіцистикою, місця евакуації, коли з грудкою землі на серці українська людина покидала рідну стріху й крізь фронти пробивалась в невідоме майбутнє. Одні гинули від куль із „справедливої" совєтської руки, інші, щасливіші добивалися до Австрії, чи в Баварію.

Д-р Маруняк стверджує, що на теренах Німеччини й Австрії, після закінчення Другої світової війни в травні 1945 року знайшлося 16 мільйонів чужинців, включно з полоненими. З того числа, залишилося 2.7 мільйона людей, для яких поворот на батьківщину з тих чи інших причин був закритий.

Осінню 1945 року, велика частина наших людей зосередилася у таборах, під опікою УНРРА. В розбитих військових касарнях, в колишніх робітничих таборах чи оселях, еміґраційне громадянство доказувало подивугідного, перебудовуючи стайні на житла. Таборовики почали закладати школи, церкви, театри, робітні й майстерні, прочистили руїни, направили огрівання, водопроводи, електричний струм.

До найтрагічніших явищ першого таборового періоду належали примусова репатріяція, скрінінґи — перевірки та постійне переношування таборів з-місця-на місце. Живими свідками полювання на людей були численні табори, міста й села повоєнної Німеччини і Австрії. Зокрема американські й французькі зони переживали не одну потрясаючу трагедію насильної репатріяції. В грудні 1945 року передано в совєтські руки 21,706 — українців. (стор. 45.)

„Добра тітка" УНРРА, — пише д-р Маруняк, — встрявала в релігійне життя українських втікачів і в їхню культурну діяльність, прислухаючись до підшептів ворожих нам інших національностей. До УНРРА увійшли люди з фаворизованих національностевих груп (поляки, балтійці й інші). Доноси, арештування і застрашування — творили рамки, в яких проходив відомий військовий скрінінґ в американській зоні Німеччини від листопада 1946 до 1947 років.

На підставі статистичних даних ЗУАДК, ФДУК і ЦПУЕ, автор стверджує, що на теренах Німеччини й Австрії на прикінці 1946 року було 200,000 українців. Українські церкви своїми шляхами і зв'язками стали в обороні українських втікачів.

Після евакуації культурних інституцій УВУ і УТГІ з Чехо-Словаччини до південних районів Німеччини, то база еміґраційної духової діяльности опинилася в таких осередках, як Мюн-

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПОТРІБНА КОНЦЕНТРАЦІЯ СИЛ

У „Свободі" ч. 123 з 29-го червня ц.р., у рубриці „Про це і те", О-КА написала „Про припадковий героїзм".

У мене не раз виринав запит що ми зробили, будучи на поселеннях, для своїх неприпадкових героїв в Україні? — нічого. Про них ніхто, як пише О—КА, не знає, але чому? А тому, що ми в діяспорі живемо хутірським життям і хутірським думанням. Маємо незлічиму кількість різних організацій, праця яких вбільшості паперова, але всі вони вимагають наших пожертв для свого існування. Ми організували Світовий Конгрес Вільних Українців — для чого? Ми відібрали від президента цієї органі- від Президента цієї органінас. Робимо все це місцевими силами і не раз репрезентують українців різні організації, через що ми не можемо сконцентрувати наші домагання на головних питаннях. Це так само, якби забрати право у президента Реґена репрезентувати Америку. Зосередження грошових пожертв має бути в одних руках СКВУ, який складав би бюджет і пляни потрібних мироприємств в діяспорі і в Україні. Тоді за наші гроші і телевізійні станції могли б продукувати про життя наших дійсних героїв, і світ був би більше ознайомлений з нашими героями, які мучаться в таборах, в'язницях і „психушках" Совєтського Союзу, якому деякі американці й інші за довгий доляр чи ідею продають технологічні досягнення їхньої країни, але не хочуть перейти на той бік і помагати „будувати комунізм". Не хочуть попробувати життя у „вільній країні соціялізму", лише симпатизують їхнім ідеям при повних кишенях капіталістичного добробуту.

Ми що живемо в Америці, маємо використати всі можливості цієї країни не лише для свого добробуту, а зорганізуватися в одну спільну одиницю (бо навіть і малий п'ястук може розбити тверду річ) і допомогти американському Урядові і народам інших держав пізнати суть ідеї комунізму, багату на привабливу пропаґанду і жахливу в дійсності.

Валентина Єрмоленко
Міннеаполіс, Мінн.

ТУРБОТА ПРО ТЕАТР

Турбота актора й режисера Івана Федчишина про брак українського постійного театру в Америці („Свобода" ч. 124, з 2-го липня 1985 року зрозуміла. Є однак цілком очевидне, що в Америці ми не живемо такими великими скупченнями, як німці у містечку Кавфбойрен і околиці (про який мова в дописі) у Німеччині, ані не маємо таких умовин. В одному можна запевнити автора „Листа", що український актор у нас тішився великою пошаною. Ще як учениця, в другій половині двадцятих років і початках тридцятих, пам'ятаю, що приїзд українського театру до Перемишля був великою подією, і хоч вистави відбувалися 8 - 10 днів підряд, заля „Робітничого Дому" (найбільша в Перемишлі), була завжди повна-повнісінька. А про акторів Совачеву, Рубчака, Блавацького, Кривіцьку, Бенцалеву, Стадників і багато інших говорилося з захопленням. Це уділялося й нам, тодішнім ученицям і ми також, як і ця німецька дівчина, про яку мова, вида-

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Гасцький

БРАТСТВА Й КОЗАКИ

Церковні братства на Україні були одною з найважливіших інституцій, що зберегли українське суспільство перед польонізацією та дали поштовх до відродження української науки і шкільництва. Вони також були великою силою, що зберегла православну віру перед католицькою контрреформацією.

Хоч братства вбільшості були становою організацією міщан, одначе для оборони прав українського суспільства братчики розраховували й одержували допомогу від частини української шляхти та від козацтва. Козаки спеціяльно цінили роботу братств і часто допомагали їм матеріяльно й морально, або навіть збройною рукою. Після заснування козацької держави Гетьманщини, козацька адміністрація перейняла на себе більшість обов'язків братств, зокрема на Східній Україні. Тут хочемо насвітлити деякі моменти співпраці козаків з братствами.

Одним з перших гетьманів, що добре розуміли вартість братств — це Петро Конашевич-Сагайдачний. Він залишив Львівському Ставропігійському Братству 1,500 золотих (250 долярів) на школу „на науку і на цвичення (вишкіл) бакалавров учених" та окремо 25 долярів на видатки братства. Крім того в своєму заповіті (1622) Сагайдачний дав 2,000 талярів Київському Богоявленському Братству на потреби братства і на братську школу. Він також бачив, що братства потребують моральної допомоги від козаків і тому в 1617 році записав себе, козацьку старшину й „все Військо Запорозьке", як братчиків Київського братства. Ця підпора зміцнила Київське братство й дала йому змогу безбоязно працювати, маючи в своїх рядах козацьке військо. В 1620 році Київське братство разом з православним духовенством і козацтвом брали участь у відновленні Ієрархії Української Православної Церкви та дали охорону й гостили єрусалимського патріярха Теофана, який довершив цих свячень. Ці свячення відбулися проти волі польського правительства і Ієрархію не визнано через 12 років. Тільки охорона козацького війська і братчиків охоронила нову Ієрархію від арешту.

Також у Луцьку були вмішані козаки. Там до братства Воздвиження Чесного Хреста в 1629 році вписалися Федір Вовк з сотниками Антоном Данилевичем, Семеном Скороходом й іншими старшинами й козаками. Полк. Вовк командував козацькими відділами, що верталися з шведського фронту, де вони воювали як частина польської армії. До нього звернулися братчики з Луцька та нарікали на перешкоди і збитки зі сторони польської влади. Записавши себе і козаків у братство, він дав Луцькому братству охорону проти польських зазіхань.

Багато зв'язків було між Львівським Старвопігійським Братством і козаками. Козацькі посольства, що їхали до Варшави спинялися у Львові, часто навіть в приміщеннях братства, що мало заїздний дім і там радили братчикам, як боронитися проти польської міської влади. В 1632 році козацькі посли і посли Львівського Братства спільно повезли петиції в обороні прав українського народу на коронаційний сойм короля Володислава ІУ. В той час записалися також до Львівського братства Павло Тетеря (гетьман в 1663-65) та Іван Виговський (гетьман 1657-59).

Гетьман Богдан Хмельницький тримав зв'язок з Львівським братством і під час облоги Львова козаками в 1648 і 1655 роках Львівське братство висилало своїх репрезентантів до Хмельницького просити пощади для міста. Двічі Павло Лаврисевич, голова братства, був одним з представників Львова. Також його син, Степан Лаврисевич, був висланий міським урядом Львова в 1672 році, щоб апелювати до гетьмана Петра Дорошенка, який з турецько-козацьким військом облягав місто.

Козацькі старшини Іван Креховецький та Іван Ковалевський, генеральні осаули в Хмельницького і Виговського були членами Львівського братства. Генеральний суддя Григорій Лісницький вступив до братства у 1662 році.

Львівські братчики їздили на Гетьманщину як купці та торгівці. На ярмарках в козацьких містах, Львівське братство продавало свої книги безмитно. Деякі з братчиків переселилися на Гетьманщину, а такі, як Мезаракі, Парпура, Афендик і Русинович ввійшли до козацької старшини і їхні діти були частиною козацької верхівки на Гетьманщині.

На самій Гетьманщині існували братства в Києві, Чернігові, Стародубі, Полтаві, Лубнах, Срібнім, Нових Санджарах, Борзні та Золотоноші. Напевно були й по інших містах, але не залишилися про них згадки в документах. Ці братства, крім Київського, в більшості були харитативними і дбали про потреби своїх членів та своєї церкви. Деякі, як, наприклад, в Срібному, займалися викупом християнських бранців від татар і турків. На Гетьманщині братства не займалися обороною прав українського народу й віри, як у Львові, бо на це була своя влада та ієрархія. Вони були становою організацією міщан, як говориться в статуті Стародубського братства Рождества Богородиці в 1677 році. Це братство апробував Стародубський полковник Тиміш Олексієвич своїм універсалом з 18-го березня 1677 року.

Після скасування Гетьманщини братства втратили підмогу від козацької адміністрації і заникли. Щойно в половині XIX століття знову починається відновлення братств на Східній Україні. В Західній Україні братства стали льокальними організаціями, що дбали про своїх членів і свою церкву. Тільки Львівське братство проявляло деяку загальнонародну діяльність, але після приходу Австрії братство було переорганізоване в інститут і йому дано іншу організаційну структуру.

Одначе за часів козацьких і Гетьманщини братства процвітали, маючи моральну і матеріяльну допомогу від козаків.

ГОЛОВА ОБ'ЄДНАНИХ ШТАБІВ генерал Джан Вессі відходить зі свого посту з днем 1-го жовтня ц.р. і на його місце має прийти адмірал Вілліям Кров, який тепер є командуючим американськими військами на Пацифіку. Дж. Вессі зійде зі свого посту на півроку раніше як повинен, згідно з ротаційною системою, але він вже від довшого часу натякав на те, що хоче відійти у приватне життя.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Едвін Міс заатакував у своїй публічній промові рішення Верховного Суду щодо невтралітету Уряду відносно релігії, як „фантастичне і незгідне із поглядами батьків конституції".

Караються, мучаться, але не каються

„Якщо я був би останнім українцем на світі, я і тоді боровся б за Україну".

Л. Лук'яненко

„Вона була активною учасницею боротьби"

Оксана Попович народилася 2 лютого 1926 року. Її дитячі роки припали на час, коли роздертий трьома поневолювачами український народ готувався до рішучого опору. Юність Оксани прийшла на час народної війни проти німецьких та московських загарбників.

У 1944 році, коли з українських земель відкотилася навала німецьких окупантів, в Україну вступав окупант, який виходив переможцем з подій Другої світової війни. Реставрація московського панування відбувалася в супроводі масових репресій. Оксана Попович стала однією з жертв тих репресій — вона була засуджена на 10 років неволі.

Оксана Попович

Оксана відбувала ув'язнення в північних таборах СССР. З розповідей тих, які перебули свій реченець разом з Оксаною, дізнаємось, що вона була активною учасницею боротьби, яку продовжували в умовах табірної неволі колишні вояки й симпатики ОУН-УПА.

У 1954 році реченець Оксани закінчився. Її дозволили оселитись на Івано-Франківщині, а згодом у Івано-Франківську.

Поки Оксана пристосовувалася до життя в нових для неї умовах, наблизилися 60-ті роки, які принесли нову хвилю українського відродження. Ця хвиля, що її збудила молодша генерація інтелектуалів, ішла з давніх культурних центрів України. У той час Оксана жадібно читає нових авторів, які набиралися мужности й писали на теми, що під тиском репресій вже майже зникли з української літератури. Прийшов час українського самвидаву. На його сторінках Оксана знайшла відверту розповідь про те, що в офіційній літературі було тільки підтекстом або й зовсім не згадувалося. Подібно до інших читачів самвидавної літератури, Оксана Попович розуміла, що ця література потребує не тільки читача, і вона взялася поширювати український самвидав.

Ця жінка, яка заробляла на прожиток, працюючи на „загальних" роботах, могла б чимало розповісти про те, які вартості знайшла в сучасному українському самвидаві та як понесла ці вартості до своїх земляків.

Захоплення самвидавом скінчилося арештом та відповідним звинуваченням: „антисовєтська агітація й пропаганда".

Заарештували Оксану Попович у жовтні 1974 року. Незадовго до арешту Оксана мала хірургічну операцію на клубових кістках. Після операції вона потребувала спеціяльного й тривалого лікування. Слідчий КГБ звернувся до лікаря Оксани за дозволом на допит хворої, і лікар видав такий дозвіл. Дозвіл лікаря на допит слідчий трактував як дозвіл на арешт Оксани.

Під час слідства Оксана Попович протягом 45 діб тримала голодівку протесту. Під загрозою годування силою вона припинила голодівку, а незабаром почався фарс судового слідства. Суд визнав Оксану Попович особливо небезпечною рецидивісткою і засудив на 13 років неволі (8 років ув'язнення в таборі суворого режиму та 5 років заслання).

Процедура слідства та суду не тривала довго, і в лютому 1975 року (Міжнародний рік жінки!) Оксана Попович прибула до жіночого табору в Мордовії. На територію табору примусової праці вона ступила, спираючись на милиці.

Перебування Оксани Попович у таборі — це суцільна протестна акція, бо Оксана жодного разу не погодилась на участь в невольницькій роботі. Той, хто відбував ув'язнення в таборах примусової праці, може уявити поневіряння в'язня, який не кориться режимним приписам.

У 1979 році Оксана Попович стала членом Української Гельсінкської групи.

За законами СССР в'язня з таким здоров'ям, як в Оксани, можуть звільнити від покарання засланням. Проте вся попередня практика антиукраїнських репресій в СССР не дозволяє сподіватися на гуманне застосування закону щодо жінки-інваліда.

Новини з Риму

Від 15-ти років кожного літа в Римі збирається українська високошкільна молодь на вакаційні літні курси українознавства Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи. Ціллю цих курсів є дати можливість українській високошкільній молоді з різних країни, де поселились українці, прибути до Риму й у товариській атмосфері провести разом декілька тижнів, поглибити своє знання українознавчих предметів та познайомитись із численними пам'ятками старого передхристиянського й християнського Риму, що слушно вважається колискою европейської цивілізації. Цю ціль керівництво літніх курсів УКУ старається осягнути при допомозі відповідної програми викладів, прогульок і релігійних практик.

Група студентів, учасників цьогорічних курсів, менша, ніж минулого року. 23 студентів. Число студенток, як і в попередніх роках переважає. Більшість учасників із ЗСА, а інші із Канади й Югославії. Дотеперішній досвід виказав, що якщо одного року група учасників відносно чисельна, то наступного звичайно менша. Студенти цього року приміщені в забудованнях УКУ й собору св. Софії, а студентки в одному пансіоні Сестер Пассіоністок, недалеко від УКУ. Всі виклади відбуваються в авлі УКУ. Загальна тема цьогорічних літніх курсів — „Напередодні Українського Тисячоліття — сучасна Україна". Відповідно до цієї загальної теми укладена й програма викладів з поодиноких ділянок українознавчих дисциплін: Українська Церква в XX столітті, сучасна історія України, сучасна українська література, сучасна українська мова, українська музика в XX столітті, літургія в історії української Церкви, зокрема в XX столітті, проблеми сучасної економії України. Між викладачами цьогорічних літніх курсів українознавства є такі визначні педагоги й спеціялісти своїх ділянок: о. митрат Іван Хома, діючий ректор УКУ, проф. д-р Василь Лев, декан філософічного факультету й директор цьогорічних курсів, проф. д-р Марія Овчаренко, проф. д-р Мирослав Антонович, проф. д-р Микола Багатюк, о. д-р Рафаїл Турконяк. Заповіджені також гостинні виступи проф. Радослава Жука й проф. д-ра Василя Маркуся.

Із запланованих прогульок минулого тижня вже відбулась одна до важливих пам'яток передхристиянського Риму, як Капітолій, Форум Романум Колісей, та до пам'яток християнського Риму: місце ув'язнення апостола Павла, базиліка в честь Пречистої, Діви Марії, церква св. Петра в Кайданах, де знаходиться славна скульптура Мікель-Анджельо „Мойсей", Церква св. Климента Папи, іменем якого названо Українських Католицький Університет і в якій крім мощів св. Климента Папи находяться також мощі св. Кирила, апостола слов'ян і брата св. Методія. Прогулька ця закінчилась відвідинами української папської семінарії ім. св. Йосафата на горбку Джиніколо. Духовник цієї семінарії о. Головацький, ЧСВВ, привітав професорів і курсантів УКУ та в короткому слові розповів історію цієї важливої української інституції в Римі. Цією прогулькою по Вічному Місті проводив о. проф. д-р Олександер Баран, що закінчив свої студії в Римі й є добрим знавцем його старовинностей і прекрасним екскурсоводом. Дві наступні прогульки заплановані на час двох чергових субот. Перша — до Помпеїв, де у відкопаній з-під вулканічної ляви частини старинного міста можна побачити, як проходило життя досить значного муніципального осередку, що ним були в Римській державі в другій половині першого століття по Христі Помпеї. Відвідини Помпіїв — чи не найкраща лекція старинної історії. Друга запланована прогулька — це відвідини Фльоренції, де збереглись чи не найкращі арітектурні й образотворчі пам'ятки італійського ренесансу. Крім цього у вільних пополудневих годинах студенти відвідують індивідуально, чи невеличкими гуртами цікаві місця в Римі, а навіть їздять купатись на морську пляжу недалеко від Риму.

Виклади почались у четвер, 20-го червня і триватимуть до понеділка, 21-го липня ц.р. У неділю, 23-го липня, відбулась святочна інавгурація цьогорічних літніх курсів, на якій слово про значення ювілею 1000-річчя виголосив Владика Михайло Гринчишин, ЧНІ, екзарх Західньої Европи з Парижу, що деякий час перебував у Римі в зв'язку з підготовою синоду української католицької ієрархії, що має відбутись тут у Римі восени ц.р. Присутніми на інавгурації були також: сенкел — генеральний вікарій — Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана Любачівського о. Архимандрит Любомир Гузар із обителі св. о. Теодора Студита Студіон, канцлер о. д-р Іван Дацко та деякі українські прочани, що в тому часі перебували в Римі. Ці святкові моменти інавгураційних врочистостей рівночасно пригадали нам всім присутнім до болю велику втрату, що її ми зазнали з відходом у вічність бл.п. Патріярха Йосифа, основника УКУ, котрий так любив українську молодь і так радо приймав її кожного року в Римі.

Врочистості в базиліці св. Петра

У день празника верховних апостолів Петра й Павла, 29-го червня (за григоріянським календарем Римської Церкви), у базиліці св. Петра відбулась цього року дуже врочиста відправа. Службу Божу відправляв Папа Іван Павло II у сослуженні 12-ти архиєпископів і митрополитів, що репрезентували окремі церковні провінції на трьох континентах — в Европі, Африці й Америці, та в присутності численного причету вищого та нижчого клиру. Це була так звана „Коронаційна Місса", що її скомпонував відомий композитор XVIII століття В.А. Моцарт. Музичний супровід виконувала Віденська філгармонія та Віденський хор під диригентурою Герберта Караяна з Берліну. В часі цієї Богослужби, після відчитання Євангелії і проповіді Папи, відбулось благословлення і вручення паллією головам партикулярних церков, що співслужили з Папою. Між ними був і голова Помісної Української Католицької Церкви Блаженніший Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський. Його золотої краски владичі ризи яскраво відбивались на тлі пурпур, що в них були інші латинські владики. Традиційна римська пурпура з одного боку й традиційна золота краска владичих риз східніх церков, в цьому випадку української Церкви, доповнювали символіку єдности Вселенської Церкви, що об'єднує різні складові частини; символіку, що відображена в церемоніялі вручення паллією (омофора). Вручення паллієм означає надання повноти церковної власти в церковній провінції, що її очолює її найвищий ієрарх. Рівночасно такий ієрарх складає заяву вірности й послуху Апостольській Столиці. Головна й перехресна нави базиліки були заповнені вірними з різних країн світу, а особливо з тих, що їх ієрархи одержували паллієм. Присутньою була також українська група, що складалась із викладачів і студентів літніх курсів та клиру й прочан. Як відомо Блаженніший Мирослав Іван Любачівський перервав свої відвідини у ЗСА й Канаді для того, щоб особисто взяти участь в урочистостях, що відбулись у базиліці св. Петра.

Архиєпископ Мирослав Марусин висвятив нових священиків

У неділю, 30-го червня, у Перемиській катедрі архиєпископ Мирослав Марусин, секретар Конґреґації для Церков східнього обряду, висвятив п'ять нових священиків для українських вірних у Польщі. Архиєпископ Марусин вже від'їхав до Польщі й перебуватиме там, відвідуючи українських вірних понад тиждень.

Для повноти інформацій про Рим влітку 1985 року додамо, що як і кожного іншого літа, цього року майже кожного дня прибувають до Риму групи прочан та відвідувачів з різних частин світу, де тільки живуть українці в розсіянні. Минулого тижня прибув сюди проф. Омелян Пріцак, директор Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету та, як довідуємось, відбув ряд зустрічів із італійськими вченими. Він також склав візиту Блаженнішому Мирославові Іванові, відвідав деякі українські римські інституції, як, наприклад обитель Студіон, де був гостем о. архимандрита Любомира Гузара та зустрічався також з іншими українськими духовними отцями, що живуть та працюють у Вічному Місті. Гостювала тут також керівник української секції радіомовлення „Голосу Америки" Оксана Драґан-Кравців із своїм мужем Юрієм.

Мол.

Попис школи танців у Трою

Трой, Н.Й. (І.Д.) — Голова гуртка любителів мистецтва при парафії УПЦ св. Миколая у Трою, інж. Михайло Герець, відкрив у залі Українського Дому 12-го травня ц.р. десятий попис школи танців під мистецьким проводом маестра Роми Прийми-Богачевської. Він привітав присутніх і передав ведення програми мгр Дарії Якубович. Чотири пари — Кася Клим, Христя Скалій, Мішел і Петруся Солоні, Леся Філь, Івась Барна, Михась Бережанський і Петрусь Філь — виконали гуцулку в чудових гуцульських строях. Потім тріо — сестри Динько і Роман Якубович — в українських народих строях виконали стилізований козачок. Наймолодша група — Ліда Скалій, Марко Кошикар, Ляриса Дурбак і Аля Пузьо — виконали коломийку. Середня група — 4 пари, що відтанцювали вже гуцулку, виконали козачок.

Вкінці старша група — сестри Динько, Ірко Наугольник, Данка Шурпик, Роман і Олесь Якубовичі протанцювали гуцулку. Всі точки були виконані помистецьки, пізнати було добру школу. Найбільше оплесків випало на долю наймолодшої групи. Вкінці вийшла вся школа, діти вручили китиці квітів своїй улюбленій учительці танців, маестрові Ромі Приймі-Богачевській, яка подякувала управі школи та батькам за добру співпрацю й поміч.

Мгр Дарія Якубович, що вела адміністрацію школи та дбала про костюми, подякувала всім, що співпрацювали й помагали: Дарії Спяк, Галі Кошикар, Ірині Скалій, А. Салоні, Марії Філь, Миколі Філеві, Андрієві Дурбакові та іншим.

Інж. М. Герець додав, що танцювальна група виступала в Олбані на міжнародних фестивалях і при інших нагодах. Стейтова мистецька рада признала дотацію для школи танців 2,750 дол. Оплати батьків і пожертви уможливили ведення школи. Жертвували д-р Олександер і мгр Дарія Якубовичі — 500 дол., Окружний Комітет відділів УККА Олбанської Округи — 200 дол., інж. М. Герець — 150 дол.

Приємно згадати, що колишній учень школи танців, Марко Якубович, студент університету у Клівленді, дістав стипендію до мистецької школи балету.

Батьківський комітет школи танців повинен подбати, щоб на другий рік збільшилася кількість учнів та учениць школи, щоб всі українські діти її закінчили, бо школа танців належить до українського мистецького виховання нашої молоді і має великий вплив на неї.

І. Дурбак

Технічно-програмова конференція ЦУКА

Майже від початку свого існування 31 українських кредитових кооператив є об'єднані у своїй власний централі. В 1984 році минуло 50 років існування федеральних кредитових кооператив в Америці, в системі яких є більшість українських кредитівок. Наші кредитівки включені в цю мережу пересічно по 25 літ. Українська громада горда з того, що майже з нічого створила поважну економічну одиницю, яка стала важливою частиною кооперативної системи нашої країни. Збірний капітал наших кредитівок на кінець 1984 року виносив 307 мільйонів дол. І-хоча вони є структурально частиною кооперативного об'єднання цієї країни, і мають всі ті проблеми, які стоять перед фінансовими інституціями, наші кредитівки мають ще додаткові проблеми, своєрідні українському середовищі.

Швидкі і часті зміни у фінансовій ситуації як також поступ технології у виконанні адміністративних завдань змушує працівників наших кредитівок постійно підвищувати професійні кваліфікації. Помічним чинником є технічні конференції, якими користуються усі кредитівки. Українські кредитівки зокрема стараються не тільки розв'язати на своїх технічних конференціях проблеми загального характеру, але також ті, які особливо характеризують таку етнічну установу. Слухаючи технічні доклади і обмінюючись досвідами набутими на праці, кооператори стараються спільно знайти розв'язку важливих проблем.

Конфрернція почалась 10-го травня. Її відкрив голова Ради ЦУКА Володимир Гупалівський. Програмою і нарадами провадив голова Управи ЦУКА інж. Дмитро Григорчук. На вступі відчитано привіт від Василя Ситника, голови Української Кооперативної Ради Канади. Привіт від Світової Кооперативної Ради відчитав дир. Роман Мицик. Далі слідували реферати, які виголосили В. Гупалівський („Самопоміч" Дітройт), Б. Андрушків ("Самопоміч" Дітройт) і Е. Репета ("Будучність" Дітройт). П. Гупалівський представив збірні зіставлення усіх наших кредитівок, вказуючи на їх сильні і слабші позиції. В своїй аналізі він ствердив, що всі наші кредитівки стоять на солідних основах з майже 45 - мільйоновим ростом за 1984 рік.

Більш детально проаналізував стан наших кредитівок Б. Андрушків. Він поділив їх на три категорії : великі із капіталом понад 10 міль., середні від 3 - ох до 10 -ти міль., і менші до трьох мільйонів. Маркантними у своєму рості були кредитівки як "Самопоміч", Ню Йорк, що далі веде передове місце серед українських кредитівок ; "Будучність"-Дітройт, що перейшла своїм капіталом до середньої категорії, як також кредитівки в Баффало, Феніксі та Пітсбурзі, які позначилися дуже помітним ростом. Б. Андрушків завважив, що кредитівки повинні ще краще розвиватися, користаючи із посиленої реклями і приєднування членів другої та третьої генерацій українського походження.

Е. Репета зупинився на пляні податкової реформи, яка передбачує уподаткування кредитівок. Вся крайова організація кредитівок інтенсивно працює, щоб до цього не дійшло. Українські кредитівки, на його думку, повинні включитись в таку кампанію.

Потім звітували керівники-відпоручники поодиноких кредитівок, подавши деталі фінансових операцій за 1984 рік, успіхи, труднощі і спостереження із кооперативного досвіду. Помітним було, що у своїх звітуваннях кооператори старалися вичерпуюче представити економічний стан своїх інституцій, подекуди зашукуючи порад чи конструктивної критики. Після кожного звіту, яких було 23, слідували питання, відповіді і коротка дискусія.

На закінчення програми звітів і нарад була цікава доповідь, яку виголосив мгр. Володимир Баранецький, віцепрезидент "Морґен Ґеренті Траст", на тему "Економічна інтернаціональна політика". Тема незвичайно актуальна в пору, коли фінансові інституції стараються забезпечити вартість даної валюти, яка має гарантувати зріст економії. Доповідач виказав високий рівень експертности в ділянці міжнародного грошового фонду, балянсу торгівлі і тих поліс, які мають злагіднити коливання пропорційної вартости серед міжнародних валют.

Ввечорі відбувся бенкет і мистецька програма, якими вміло провадив д-р Олександер Серафин, відомий на терені Дітройт громадський діяч і кооператор. Почесними гістьми на тому вечорі були о. протоєрей Б. Волошин, д-р С. Ворох із Гарварду і радник Ластовецький ("Самопоміч", Ню Йорк). Велике заінтересовання викликав передбачений виступ Владики Василя Лостена, який, на жаль, був перешкоджений, так що його звернення до кооператорів прочитав о. митрат М. Берко. Головною темою його промови були ідеї і думки із промови Митрополита Андрея Шептицького, виголошеної в День Української Кооперації у Львові. Наводячи думки із науки Владики Андрея і його прихильности до кооперативного руху, Владика Василь виявив себе дійсним приятелем кооперативної установи і при тій нагоді видав заклик до делегатів з'їздя для завершення беатифікаційного фонду Митрополита Шептицького.

В концертовій частині програми вечора виступила відома співачка Ню Йорк Сіті Опера, Марта Кокольська. Вона проспівала ряд пісень композиторів о.В. Мацюка, Д. Січинського і Р. Купчинського. Її спів і чутливу інтерпретацію клясики української народної музики присутні кооператори і гості прийняли з великим захопленням і проханням повторень. На фортепяні акомпаньював їй Михайло Лев, молодий композитор пісень для хорів і симфонії, присвяченої 1000 — річчю Хрищення України.

Успіх конференції ЦУКА можна було оцінити із позитивних вражень учасників. Та найкраще, мабуть, можна було зорієнтуватись із деяких спостережень учасника, який мав новий досвід із таким з'їздом кредитівок. Після його обсервацій помітними були: вдале ведення програми, хоча в неформальний та за те успішний спосіб переведення довгої програми; цікаво виголошені звіти, хоч невповні опрацьовані виключно фаховими силами, які все ж дали дійсний фінансовий стан; непересічний ентузіязм для кооперативного руху, хоч переважаючими репрезентантами старшої генерації, тут і там позначуючись присутністю молодших поколінь; і вкінці може найцікавіший феномен, а саме: щира співпраця і згода у фінансовій організації. Можливо, що тут, в кооперативній дисципліні, криється зародок гармонії, яку нам так потрібно в нашому суспільному і політичному житті.

Ігор Козак

КОНҐРЕС ЗСА УВАЖАЄ, що Уряд повинен збудувати пам'ятник в честь ветеранів Корейської війни. Понад 5,7 мільйона американських чоловіків і жінок боролись в Корейській війні, а приблизно 54,000 американців загинуло в ній. Досі ще не вибрано місця на будову пам'ятника, але є можливість, що його побудують біля пам'ятника Джефферсона у Вашінгтоні.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ УРЯД Великобританії злібералізував дещо свою імміграційну систему, достосовуючи її до вимог Найвищого европейського суду і пошанування прав людини. Секретар департаменту внутрішніх справ в уряді прем'єр-міністра Маргарет Тачер, Леон Бріттан, заявив, відповідаючи на запитання деяких парляментаристів, що з цих, на його думку корисних змін, зможе скористати багато осіб, особливо натуралізованих громадян Великобританії, які зможуть спровадити до місцевости, в якій вони проживають, свою безпосередню родину. Уряд однак допильновуватиме, щоб цього закону не використовували несовісні особи і не заключали шлюбів з практичних, або спекулятивних мотивів. Досі Великобританія хоронила себе від напливу чорного і азійського населення строгими імміграційними законами про заборону мішаних подруж, але цю практику Европейський суд у Страсбурзі визнав незаконною.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Пригадаймо...

(Закінчення зі стор. 2)

хен, Авгсбург, Регенсбург, Ульм і Франкфурт.

На новому терені розвинули свою живу діяльність: Український Вільний Університет, який до приходу большевиків був у Празі, Український Технічно-Господарський Інституту в Подєбрадах, Українська Економічна Висока Школа, та Українська Католицька Духовна Семінарія в Гіршбергу, що її в квітні 1948 року перенесено до Кулемборгу в Голляндії.

За розподілом по зонах Німеччини, то в американській зоні навчалося 2,113 студентів, в британській зоні — 180 студентів, і у французькій — 32 студенти. Ця статистика стосується і до німецьких університетів і політехнік, на яких передове місце вела наша студіююча молодь.

Автор обширно описує життя у 125 таборах, заподаючи місцевість тих таборів і статистичні дані про їх культурно-освітню працю. На початку 1950 - 1951 років, у зв'язку з ліквідацією ІРО і переходом ДП на німецьку економію і під німецьку адміністрацію та з ліквідацією права екстериторіяльности таборового шкільництва включено в німецьку шкільну систему.

У Німеччині відновили свою діяльність: Богословсько-Педагогічна Академія УАПЦеркви в Мюнхені, Інститут Живих Мов в Авгсбурзі; Наукове Т-во ім. Шевченка; УВАН; та ряд інших наукових товариств, як: Українське Наукове Економічне Товариство при УЕВШ, Науковий сектор УТГІ, Українське Історично-Філологічне Т-во, Українське Наукове Т-во, Український Суходольний Інститут і Український Морський Інститут і Океанічний Інститут. Спілка Наукових Працівників на Еміграції в 1948 році нараховувала 240 членів.

Працівники літературного, мистецького, образотворчого й культурного життя були зорганізовані в своїх товариствах, а саме: Спілка Українських Науковців, Письменників і Мистців в Австрії; Мистецький Український Рух; Спілка Українських Письменників і Журналістів; Українське Літературно-Мистецьке Об'єднання; Об'єднання Працівників Дитячої Літератури ім. М. Глібова (ОПДЛ); Українська Спілка Образотворчих Мистців (УСОМ); Об'єднання Українських Музик (ОУМ); Союз Української Демократичної Преси; Національне Демократичне Об'єднання Українських Журналістів; Союз Ліценціянтів ДП Преси; Асоціяція вільної преси Східньої і Центральної Европи, балтицьких і балканських країн. З цілістю українського громадського життя в Німеччині журналістичні організації і преса були пов'язані через Відділ Інформації ЦПУЕ у Франкфурті.

Мішаний хор „Україна" і Капеля бандуристів ім. Т. Г. Шевченка несли між чужинців красу українських пісень, головно, серед вояків американської армії. Молодь, зорганізована в Пласті і СУМ, брала активну участь в міжнародних з'їздах.

Маруняк, так точно обговорює тогочасне життя наших скитальців, заподає у своїй повищій праці десятки знімок з таборового життя, чільних діячів громадсько-політичного й наукового світу, що цю так деталічно опрацьовану публікацію, сміло можна назвати обширною енциклопедією нашої повоєнної скитальщини. Він стверджує, що в роках 1945-1950, українська періодика досягла 15 мільйонів примірників; польська- 14 мільйонів, російська — 2.7 мільйона. Все що вийшло друком під час цього періоду, Маруняк це все зареєстрував у своїй книзі.

Заокеанські українці несли допомогу скитальцям через Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК) з осідком у Філядельфії та Фонд Допомоги Українців Канади (ФДУК) з централею у Вінніпезі. Всенаціональне значення мала розвинена акція сот. Богданом Панчуком, капітаном канадської армії, та іншими старшинами українцями канадської армії, акції на оборону Дивізії „Галичина". Їхні заходи перед головним командуванням англійської армії були — поруч заходів єпископа скитальців Івана Бучка — чи не вирішальними для перевезення Дивізії до Англії. (стор. 338.)

До людей, що зуміли використати часи примусового повоєнного безробіття належали студенти. Сотні з них відважно пробивалися життям і наукою і продовжували світлі традиції довоєнного українського студентства.

У своєму кінцевому слові д-р Маруняк називає минуле епізодом — місцями трагічним, місцями радісним, який варто було пережити. Для тих, хто виїхав — цей період — це минуле, для тих, що тут — сучасне й майбутнє. В обох випадках — епізод; епізод на шляху до кращого, чи на шляху до кінця. Усіми нами керувала в тих роках любов до України як живої істоти і як візії.

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ — СПИСОК Ч. 3-84

Від.	Ім'я і прізвище	Сума	Від.	Прізвище, ім'я	Сума
5	М. Мисюк	4.88	170	Г. Гаврилюк	7.80
34	Т. Крайслер	7.30	170	Н. Квочка	9.53
42	Ю. Котляр	6.38	170	В. Садівник	11.39
59	Г.Б. Де Ліберо	4.75	170	В. Садівник	12.07
59	М.В. Де Ліберо	6.09	170	Г. Білик	5.00
59	Д.Е. Соболевський	5.97	171	С. Берри	6.01
88	В. Квас	6.14	171	І.М. Грицай	8.10
88	д-р Н.І. Лепкалюк	10.73	171	А. Левуш	5.38
88	В. Квас	4.44	171	І.М. Грицай	8.42
102	А. Сенчина	21.00	174	В. Мадич	9.51
102	С. Федак	12.02	174	В. Мадич	6.60
102	В. Демко	5.67	174	Р. Смаль	8.62
102	Ю. Гороско	5.67	174	Л.С. Смаль	8.81
102	Ю. Гороско	5.67	174	І. Смаль	15.70
102	Й. Вербінський	5.18	174	Е. Лятишевський	11.98
102	Е. Федик	10.07	174	Т.А. Сірка	3.20
102	С. Федак	24.04	174	Л. Добровольська	5.52
102	Ю. Гороско	11.33	174	Я. Грушкевич	9.59
102	Н. Бобечко	8.10	174	І. Грушекевич	9.60
102	В. Кавка	5.32	174	Є. Кордибан	5.40
102	М. Павлів	10.63	174	О. Кузів	11.39
102	Б. Данилевич	6.70	174	М. Лепкий	17.46
102	І. Бурда	52.68	174	Р. Рижий	33.27
102	Д. Струс	5.04	174	Ю. Слюсарчук	5.00
102	І. Полянський	12.98	174	С.М. Зубаль	19.75
102	М. Кордуба	6.01	177	С. Лучка	12.55
102	Й. Чіпук	12.02	178	Р. Слоцький	10.30
102	Е. Федик	10.07	178	М. Беднарчук	4.88
102	З.М. Малсід	2.00	178	О. Коте	4.03
102	З.М. Малсід	18.00	180	Г.М. Мартинюк	8.20
102	Д. Якубович	6.34	180	К.Е. Мартинюк	5.70
102	А. Голубець	9.84	182	М. Слабодух	11.43
102	С. Горонзи	7.80	182	О. Головацький	11.84
102	Ю. Гороско	9.10	182	Г. Мартинів	11.53
102	М. Гаврилів	15.06	182	А. Совин	13.13
102	Е. Катинскі	3.90	182	К. Феррі	4.80
102	Д. Якубович	3.17	182	К. Феррі	3.90
102	В. Напора	3.52	182	Л.С. Могучий	3.20
103	С. Кириленко	9.60	182	М. Могучий	3.20
103	А. Дорошенко	6.30	182	Т. Могучий	3.20
103	І. Сметанів	5.20	183	Л. Казієвіч	13.39
104	Г. Бравн	4.63	183	д-р І.П. Джуль	9.06
105	Ю. Марущак	13.91	183	П. Залуга	5.56
105	М. Кивелюк	5.78	183	Н.Л. Федак	5.00
106	В. Ничай	9.24	184	І. Кефор	7.19
106	В. Ничай	6.63	184	Й. Кефор	7.20
110	Л. Пришляк	9.98	184	В. Роговський	10.35
113	Р. Барон	2.88	184	О.Л. Роговський	4.15
120	І. Санко	6.65	184	Н. Коваль	6.28
120	О. Мисків	56.16	184	Р. Грицин	2.87
120	о. Я. Федик	4.46	184	А.Ю. Конрад	7.21
120	П.Е. Матіяш	3.73	184	Л. Мащак	11.12
120	Е. Матіяш	6.38	184	С. Андрушків	10.39
120	М.Н. Сенчишак	6.00	184	М. Грицин	8.28
120	С.А. Матіяш	4.50	184	В. Червак	6.78
121	Д. Іванців	15.64	184	Р.М. Пилип	5.30
125	А.І. Заброський	5.32	184	Ф. Дрибка	10.00
125	С. Іліяшевський	6.86	184	Ф. Дрибка	5.30
125	І.Ю. Паньков	5.00	184	А.А. Роговський	5.10
125	П.Д. Паньков	38.60	184	І. Доляк	10.20
125	Б.П. Наливайко	4.00	184	С. Доляк	5.00
125	І.П. Паньков	16.00	184	Л. Мащак	7.31
126	І. Котсь	7.80	184	Е.І. Чирко	4.75
126	С. Вус	9.25	194	Е. Шуган	6.77
127	І.О. Дмитренко	10.63	194	С. Диба	6.14
127	І. Каричак	5.82	194	П. Кіра	11.18
128	Г. Ґлова	7.32	194	В. Загайкевич	10.35
130	М. Микитишин	14.52	194	С. Загайкевич	9.00
130	Г. Слабіцький	5.56	194	Ю.С. Кравець	11.60
130	І. Кріль	5.32	194	О.Е. Боба	10.72
130	Н. Кріль	5.04	194	В. Калинович	7.23
130	І. Кріль	7.84	194	З.А. Завада	9.50
130	Н. Кріль	7.60	203	С. Нич	5.77
130	С. Данилевич	9.55	204	о. С. Гаюк	9.33
130	С. Данилевич	6.20	204	О. Гладкий	13.65
132	М. Бельбак	5.67	204	Р. Хадшай	5.30
132	Ю. Юна	10.35	204	Т. Дзівак	3.56
134	Я. Чипак	9.98	204	С. Пастернак	3.30
134	О.Н. Явний	25.00	204	С. Пастернак	6.70
134	М.Д. Явний	10.00	204	Ю. Пастернак	6.60
134	Л. Явний	10.00	206	М. Ґульовач	21.26
134	Т.Л. Явний	10.23	206	О.Д. Чагарин	6.01
134	Л.М. Явний	8.79	206	Е.М. Чагарин	10.48
137	В. Боднарський	20.00	206	М.В. Ґульовач	4.00
137	В. Боднарський	30.00	209	Б. Принада	5:49
137	Г. Пращак	5.00	209	Н. Кухта	5.07
137	М. Колодруб	5.00	213	Ю. Жири	11.77
137	С. Колодруб	5.00	216	Р.Ю. Лазор	2.61
142	В. Бойчук	13.53	217	С. Приймак	6.33
150	Г.М. Райт	16.80	219	М. Литвин	5.78
153	Т.М. Цісик	28.38	219	В. Дудак	6.39
158	В. Гумен	6.34	219	М. Литвин	11.55
158	І. Бродило	8.38	219	М.В. Литвин	11.89
158	К. Дус	11.19	219	І. Литвин	5.20
158	А. Дус	8.44	219	Б. Литвин	6.15
158	Н. Скірка	5.50	219	Г.І. Слободян	11.77
158	О. Крижановський	5.34	219	Б. Ґулька	6.39
158	М. Елиів	5.50	219	Б. Ґулька	38.34
158	В. Гумен	3.17	219	К. Іваницький	8.87
158	Д.С. Гумен	12.66	219	М.І. Сенедяк	5.60
158	Д.Ю. Ґумен	10.97	221	О. Чучук	6.28
162	Е. Сороханюк	9.62	221	О. Чучук	6.39
163	І. Дуда	4.90	224	Е.Г. Сахарук	6.33
163	І.Ю. Сенів	9.79	224	Р.Б. Дмитрів	5.86
163	О. Чичула	9.85	224	Й.Б. Дмитрів	4.39
163	З. Орлецький	7.37	224	С.О. Савтвік	4.27
163	Л.Г. Чичула	5.30	224	Е.М. Скрабут	3.20
163	В. Куропась	6.48	224	А.Н. Скрабут	3.20
165	М.К. Пелехатий	5.91			
167	М. Чорний	7.57			
167	Н. Гнатчук	37.32			
170	В. Гаєвий	6.96			

Сума проголошених чеків .... $ 2,026.15
Раніше проголошених 82,830.78

Разом 84,856.93

Американські...

(Закінчення зі стор. 1)

ною з основоположників. Вона перейшла цілий ряд знущань: нелегальні обшуки її помешкання, фізичні обшукування, конфіскування написаних праць, кореспонденції, книжок і інших особистих предметів, притриманням в бюрах КҐБ на допитах, шантажами друзів з намірами відстрашити, в цей спосіб ізолювати її, запроторення в „психушку" на два місяці на психіятричну експертизу тощо. Ці знущання завершилися її ув'язненням 10-го жовтня 1980 року і засудженням 6-го січня 1981 року на 6 місяців суворого режиму табору праці і 5 років внутрішнього заслання. Їй залишається один рік заслання.

Як згадано промоторами листа до М. Горбачова були конгресмени К. Смит і Б. Дваєр. Вони в минулому ініціювали і перевели низку акцій в обороні політв'язнів, Української Гельсінкської Групи, і при різних нагодах нап'ятновували Совєтський Союз за жорстокість і репресії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ
14-го ЛИПНЯ 1985 РОКУ

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Івана Хрестителя 76-го Відділу УНС, о годині 10:30 ранку в залі української католицької церкви при Сенфорд Авеню. Проситься членів прийти, вирівняти залеглі вкладки та відібрати дівідендові чеки. Вкладки можна платити чеками і посилати прямо до Відділу.

В. Боярський — предс.
Т. Клебан — касир
Ю. Демчук — фін. секр.

Турбота...

(Закінчення зі стор. 2)

вали останній гріш, щоб бути на виставах. І напевно цей гріш не приходився нам легко. А старші громадяни уважали собі за честь брати на мешкання артистів у часі їхнього перебування в місті. Направду, ми не такі вже найгірші!

А ще додам, що коли в шкільному році 1931 - 32 я жила в селі Зязівниці біля Ярослава над Сяном, а туди прибула кількачленна театральна трупа, то будинок „Просвіти" був битком-набитий, що й дихнути не було чим; хоч село було дуже спольщене. Пошана до театру була, не було обставин. А чи справді тут тепер є?

Любов Цегельська
Рочестер, Н.Й.